

Erikshjälpens remissvar angående betänkandet ”Palett för ett stärkt civilsamhälle”

Inledning

Erikshjälpen vill inledningsvis tacka för inbjudan att delta som remissinstans i behandlingen av utredningens betänkande. Vi vill också uttrycka ett tack till Dan Ericsson och kansliet för ett omfattande och gediget arbete.

Som medlem i FORUM – Idéburna organisationer med social inriktning, ställer sig Erikshjälpen bakom det gedigna remissvar som FORUM har ingett. Detta gäller inte minst FORUMs återkommande konstateranden om behovet av att höja kunskapsnivån inom det offentliga kring civilsamhällesorganisationernas särart och nyttan av att bygga vidare på de plattformar för framför allt regionala överenskommelser som redan har utvecklats. Som tillägg till detta remissvar vill Erikshjälpen lyfta fram nedanstående synpunkter och förslag.

Barnperspektiv

Även om direktiven till utredningen inte innehöll ett uttryckligt uppdrag att analysera frågeställningarna utifrån barnperspektiv hade Erikshjälpen som barnrättsorganisation gärna sett att detta perspektiv fått större utrymme. I mötesloggen (s.523) framgår att utredningen träffat relativt få renodlade barn- och ungdomsorganisationer. Det är mycket möjligt att frågorna om barns delaktighet och organisering har fått utrymme även i övriga samtalsforum och frågeställningarna som utredningen har jobbat med har varit breda och strukturella. Men, även mot denna bakgrund hade det varit möjligt att föra ett resonemang om hur civilsamhället kan få fungera som röstbärare för och med våra yngsta medborgare. Inte minst på lokal och regional nivå behöver det offentliga Sverige få upp ögonen för de positiva fri- och rättigheter som Barnkonventionen innehåller och här kan de idéburna organisationerna spela en central roll.

Skolans roll

I utredningen konstateras att skolan bör få en tydligare roll att spela när det gäller att öka ungas kunskap om civilsamhället i stort och möjliggöra ingångar till föreningslivet.

Civilsamhällets och föreningslivets roll i demokratin bör omfattas av ett nationellt skolutvecklingsprogram med inriktning på värdegrunds- och medborgarskapsfrågor.

Erikshjälpen delar denna bedömning och efterlyser konkreta steg för att stärka skolorna i denna roll. I utformandet av ett sådant program blir mångfaldsfrågorna centrala. Skolans personal behöver inte bara ha kunskap om civilsamhällets form och funktion. Eftersom civilsamhället per definition består av idéburna organisationer måste förståelsen för, och förmågan att hantera, olika värdesystem och kulturella eller religiösa uttryck utvecklas. Att barn lär sig möta olika tankeinriktningar, diskutera och se hur mångfald berikar samhället är avgörande för att bevara demokratin i ett globaliserat och modernt samhälle.

Integration och etablering

Enligt utredningen bör regeringen överväga åtgärder som underlättar för det civila samhällets organisationer att långsiktigt bidra till verksamheter som gör tiden i väntan på beslut om uppehållstillstånd meningsfull och förbättrar möjligheten till en snabbare etablering i samhället. I betänkandet konstateras också att civilsamhället på olika sätt kan bidra till integration och etablering genom att skapa olika typer av mötesplatser.

Erikshjälpen arbetar med barn- och ungas uppväxtvillkor och ser som ett av sina uppdrag att skapa mötesplatser för barn- och unga i s.k. utanförskapsområden. Ett aktuellt exempel på detta är en etablering av second hand-verksamhet och fritidsverksamhet i Bergsjön/Kortedela i Göteborg. Erikshjälpen anser, i likhet med vad som anges i betänkandet, att resurs- och lokalfrågor är centrala för att civilsamhället ska kunna ta ett långsiktigt ansvar för integration och mångfald.

Bidragsgivning och finansiering

Precis som många andra idéburna organisationer är Erikshjälpen beroende av en förutsägbar och långsiktig finansiering. Både på lokal och regional nivå bör bidragsförmedlande myndigheter eftersträva förenklingar och dialog. Betänkandet bidrar i denna del med flera goda förslag. Erikshjälpen vill i detta sammanhang särskilt framhålla förslaget om översyn av kriterierna för stöd ur Allmänna arvsfonden.

Även om utredningens uppdrag inte omfattade statsbidragen till det civila samhällets organisationer lyfts denna fråga på olika sätt i betänkandet. Erikshjälpen vill på samma sätt ta tillfället i akt och påtala fördelarna med den nu avskaffade skattereduktionen för gåvor till allmännyttiga organisationer och verksamheter. Under de år då denna lagstiftning var i bruk såg Erikshjälpen positiva effekter på givandet. Inte minst blev skattereduktionen ett incitament för många att öka sitt givande. Ett återinförande och breddande av detta system skulle möjliggöra för staten att stärka de idéburna organisationernas allmännyttiga och integrationsfrämjande verksamhet baserat på människors engagemang.

Avslutning – vikten av samverkan

Betänkandet innehåller, precis som rubriken anger, en palett av bedömningar och förslag till åtgärder som ska syfta till att stärka civilsamhället i dess olika delar. Bilden av paletten är väl vald. Först när samhällets olika aktörer förstår sina olika roller och vågar närma sig varandra kan nya nyanser och motiv växa fram. Erikshjälpen hade gärna sett fler konkreta förslag kring hur vår och andras verksamhet kan underlättas av det offentliga. Samtidigt gläds vi åt utvecklingen av IOP-formatet och andra former av nyskapande samverkan mellan det offentliga och civilsamhället.

Med full respekt för utredningens analys, bedömningar och slutsatser i sak kanske det största värdet av det utförda arbetet ligger i just omfattningen och den breda dialogen. Vi hoppas och tror att ”Palett för ett stärkt civilsamhälle” har fått bidra till ett synliggörande av civilsamhället, dess värde och förutsättningar att verka och ser fram emot fortsättningen.

Mattias Ingeson

Erikshjälpen

Utvecklingschef och biträdande generalsekreterare